

Nastavničke kompetencije visokoškolskih nastavnika na Sveučilištu u Zagrebu: stanje i perspektive

izv. prof. dr. sc. Diana Tomić

Sveučilište u Zagrebu Filozofski fakultet

dtomic@ffzg.hr

Sadržaj

1. Nastavničke kompetencije visokoškolskih nastavnika (NKVN)
2. Stanje na Sveučilištu u Zagrebu (SuZ)
3. Perspektive razvoja NKVN na SuZ

1. Što su nastavničke kompetencije visokoškolskih nastavnika (NKVN) i zašto nam trebaju?

- **Definicija:** Skup znanja, vještina, stavova i vrijednosti koji nastavniku omogućuju učinkovito poučavanje, potporu studentskom učenju i profesionalni razvoj unutar akademske zajednice. (Shulman, 1987; Barnett, 1994; Biggs & Tang, 2011)

Što uključuju NKVN?

- Sadržajno znanje
- Znanje i vještine o poučavanju (pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke kompetencije)
- Spoj sadržajnog znanja i znanja o poučavanju
- Komunikacijske i interpersonalne vještine
- I?

HR okvir

- ZVOZD (NN 119/2022)
- Europski strateški dokumenti (Ministarska priopćenja)
- Nacionalni strateški dokumenti
- ESG standardi
- Nacionalni sveučilišni, znanstveni i umjetnički kriteriji
- HKO – Standard zanimanja *Nastavnik u visokom obrazovanju/Nastavnica u visokom obrazovanju*
- Interni uvjeti pojedine visokoškolske ustanove
- Prethodno razvijeni nacionalni dokumenti (priručnici, smjernice)

Potreba

- Formalna pedagoška izobrazba povečava zadovoljstvo studenata i ostvarivanje ishoda učenja (Hattie, 2009).
- Nastavnici bez nastavničke izobrazbe češće se oslanjaju na metode pasivnog poučavanja.
- Peer learning (npr. kolegijalno opažanje) i mentorstvo učinkovitiji od jednokratnih radionica.
- **Institucionalna kultura vrednovanja poučavanja ključna varijabla** (Gibbs & Coffey, 2004).

2. Stanje

Nastavničke kompetencije u visokom obrazovanju nisu 'prirodno' umijeće — uče se i razvijaju.

2.1.1. Kronika SuZ

- Svijest o potrebi – od 70-ih godina
- Najdužu povijest održavanja bilježi Medicinski fakultet SuZ u okviru Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
- Bolonjski proces – projekti
 - Tempus
 - UNESCO katedra za menadžment u visokom obrazovanju na Sveučilištu u Zagrebu (2003-2007)
 - *Ishodi učenja u obrazovanju učitelja i nastavnika*, IUOUN projekt financiran od strane Nacionalne zaklada za znanost (2008 – 2009)
 - Od 2003./2004. – povremeno organizirani program stručnog usavršavanja na pojedinoj sastavnici

2.1.1. Kronika SuZ

- Svijest o potrebi – od 70-ih godina
- Najdužu povijest održavanja bilježi Medicinski fakultet SuZ u okviru Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“
- Bolonjski proces – projekti
 - Tempus
 - UNESCO katedra za menadžment u visokom obrazovanju na Sveučilištu u Zagrebu (2003-2007)
 - *Ishodi učenja u obrazovanju učitelja i nastavnika*, IUOUN projekt financiran od strane Nacionalne zaklada za znanost (2008 – 2009)
 - **Od 2003./2004. – povremeno organizirani program stručnog usavršavanja na pojedinoj sastavnici**

2.1.2. Centar za unapređenje nastavničkih kompetencija CeZaN (2013.)

- CeZaN je osnovan s ciljem koordinacije i pružanja potpore sveučilišnim nastavnicima kako bi se osigurala kvaliteta poučavanja i poticala izvrsnost u nastavnom radu što vodi do boljih postizanja ishoda učenja studenata, njihove motiviranosti za učenje kao i zadovoljstva akademskog osoblja (nastavnika) svojim radom u nastavi.
- U godinu dana organizirane obrazovne aktivnosti za preko 300 sudionika
 - Dan nastavnika Sveučilišta u Zagrebu

Kako nastavnici i sastavnice vide CeZaN?

- Kao mrežnu organizaciju za povezivanje sastavnica za ispunjavanje potreba razvoja kompetencija nastavnika Sveučilišta u Zagrebu;
- Kao centar za prikupljanje i distribuciju informacija važnih nastavnicima;
- Kao centar certificiranih programa edukacije koje će doprinost napredovanju nastavnika;
- Kao projektnog partnera za područje unapređenja kvalitete nastave i nastavničkih kompetencija.

2.1.3. Anketa za nastavnike o razvoju nastavničkih kompetencija (SuZ) 2025.

- 14% nastavnika sa svih sastavnica
- Pitanja:
 - Radni staž/iskustvo
 - Iskustvo s edukacijama o nastavničkim kompetencijama
 - Interes za aktivnostima
 - Teme
 - Organizacija
 - Financiranje

Teme koje nastavnici smatraju potrebnim

1. Kako motivirati studente za aktivno sudjelovanje u nastavi
2. Kako poticati razvoj kritičkog i argumentiranog mišljenja u studenata
3. Primjena umjetne inteligencije u učenju i poučavanju
4. Kako oblikovati kolegij temeljen na ishodima učenja
5. Vrednovanje i ocjenjivanje temeljeno na ishodima učenja
6. Kako primijeniti problemsko učenje u nastavi
7. Izrada ispita i ispitnih pitanja
8. Komunikacijske vještine

2.1.4. Programi za stjecanje nastavničkih kompetencija na SuZ

- FHS: Metodičko osposobljavanje i usavršavanje sveučilišnih nastavnika i suradnika
- KBF: Program za stjecanje nastavničkih kompetencija. Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodička izobrazba
- UF: Pedagoško-psihološko obrazovanje za nastavnike
- **FFZG**

Filozofski fakultet

- Razvija programe za stjecanje nastavničkih kompetencija visokoškolskih nastavnika od 2004.
- Više programa
 - OSMISLI - Osnaživanje temeljnih nastavničkih kompetencija visokoškolskih nastavnika
 - Tematska predavanja i radionice
 - **NASTAVIS – Novi program – Nastavničke kompetencije za suvremenu visokoškolsku nastavu**

A) OSMISLI - Osnaživanje temeljnih nastavničkih kompetencija visokoškolskih nastavnika

- Utemeljenost edukacije u europskim i nacionalnim strateškim dokumentima
 - Temelj unaprjeđenja europskog prostora visokoškolskog obrazovanja,
 - ESG standardi
 - Nacionalna Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije predlaže poboljšanje kroz mjeru 3.1.3. - *Izrada, prihvaćanje i implementacija programa kontinuiranog obrazovanja nastavnika u sustavu visokog obrazovanja* potičući edukacije osnaživanja nastavničkih kompetencija visokoškolskih nastavnika.

OSMISLI ukratko

OSMISLI

Prvi mjesec

Drugi mjesec

Treći mjesec

Četvrti mjesec

1. CIKLUS NASTAVE

Komunikacijske vještine
Govorničke vještine i
njega glasa

2. CIKLUS NASTAVE

Obilježja studenata
Temeljne didaktičke
kompetencije
Kompetencijski
pristup nastavi

3. CIKLUS NASTAVE

Nastavne metode
Planiranje nastavne
jedinice

4. CIKLUS NASTAVE

Motivacija i
samoregulirano
učenje
Praćenje i
vrednovanje

Samostalni
rad polaznika
Rad u malim
grupama

Samostalni rad
polaznika
Rad u malim
grupama

Samostalni rad
polaznika

Završni susret i
podjela
diploma

Ishodi učenja programa

1. planirati izvedbu nastave kako bi osigurali bolje učenje i umanjili zaboravljanje
2. odabrati i izvesti primjerene nastavne metode s obzirom na ishode učenja, obilježja studenata i objektivne okolnosti
3. davati usmjeravajuću povratnu informaciju i poticati aktivno uključivanje studenata tijekom nastavnog procesa
4. pratiti i vrednovati studentsko postignuće i ostvarivanje ishoda učenja
5. koristiti psihološke preporuke za efikasniju komunikaciju s različitim dionicima u nastavnom procesu
6. samostalno pripremiti i izvesti izlaganje pred publikom u skladu s pravilima govorništva

B) Tematska predavanja i radionice

- Konstruktivno poravnanje kao alat za povećanje kvalitete nastave
- Kako ljudi uče i kako ih efikasno poučavati?
- Komunikacijske vještine
- Osnovne metode i strategije poučavanja
- Motivacija, konstruktivne povratne informacije i poticanje samoregulacije studenata

Naše edukacije su pohađali polaznici sa...

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet strojarstva
i brodogradnje

University of Zagreb
**FACULTY OF MINING
GEOLOGY AND
PETROLEUM
ENGINEERING**

FKITMCMXIX

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet kemijskog
inženjerstva i tehnologije

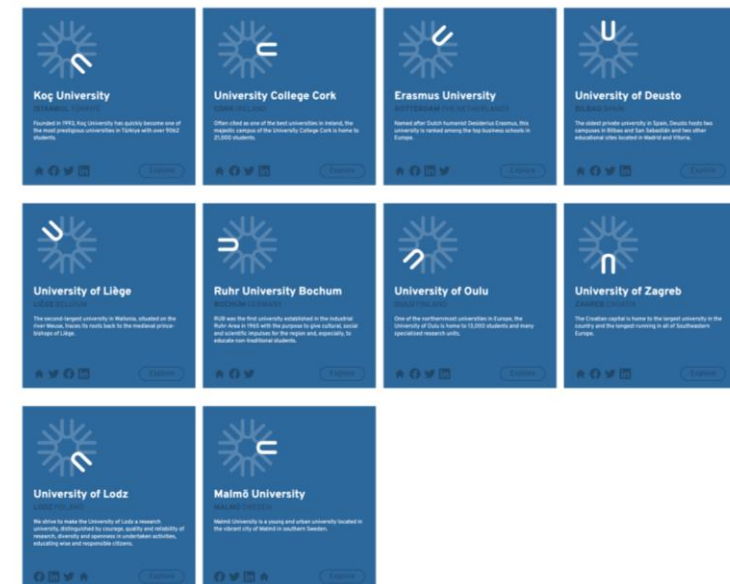
150

03. Perspektive

Internacionalizacija i novi programi

3.1.SuZ – UNIC (European University of Cities in Post-Industrial Transition)

- UNIC –savez 10 sveučilišta
- UNIC – CTL – [Center for Teaching and Learning](#)

UNIC Edukacije, programi, financiranje

- Program stručnog usavršavanja sveučilišnih nastavnika UNIC InterTeach: Interkulturalno i inovativno poučavanje i učenje
- Blended Intensive Program (BIP) - How to create global classrooms: Teaching and Learning in Higher Education – u planu za svibanj 2027, University of Oulu, Finland.
- Natječaj za nastavnike za financiranje inovativnih obrazovnih projekata - UNIC VIP Fund
- [Priručnik o fizičkoj i virtualnoj mobilnosti UNIC](#) (Handbook on Physical and Virtual Mobility)
- [Vodiči za poučavanje](#) (Virtual exchange, Challenge-Based Learning, Tecaching and Learning in Blended Intensive Programmes, Education for Sustainable Development, Inclusive Education)
- [Galerija primjera inovativnog poučavanja](#) – Open case repository

NASTAVIS

NASTAVNIČKE KOMPETENCIJE ZA SUVREMENU
VISOKOŠKOLSKU NASTAVU

povratna informacija
kompetencije
zajednica
kvaliteta **učenje** komunikacija
studijski program individualne razlike **poučavanje** dubinski pristup samoregulacija
vrednovanje **studenti** mentoriranje
autonomija **nastava** profesionalni identitet
digitalne tehnologije

- Akreditirani program nastavničkih kompetencija za visokoškolske nastavnike, usklađen s relevantnim sveučilišnim i nacionalnim dokumentima i smjernicama.
- Program izvodi preko 20 stručnjaka s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, svi s dugogodišnjim iskustvom u profesionalnim treninzima u visokom školstvu.

Kompetencije nastavnika nakon završenog programa

1. analizirati i unaprjeđivati kvalitetu studijskog programa u skladu s kompetencijskim pristupom
2. planirati nastavu u skladu s principima učenja/poučavanja usmjerenog na studente, vodeći računa o individualnim razlikama studenata
3. izvoditi nastavu u skladu sa suvremenim spoznajama o kognitivno-motivacijskim procesima povezanim s dubinskim pristupom učenju
4. davati konstruktivnu povratnu informaciju i poticati aktivno uključivanje studenata tijekom nastavnog procesa
5. upravljati nastavnim procesom
6. pratiti i vrednovati studentsko postignuće i ostvarivanje ishoda učenja
7. primjenjivati digitalne tehnologije u nastavi
8. mentorirati studente uz poticanje autonomije i samoreguliranog učenja
9. koristiti preporuke za učinkovitu komunikaciju s različitim dionicima
10. koristiti govornička pravila za pripremu i izvedbu nastave i javnih govora
11. prilagoditi nastavne sadržaje poučavanju na stranom jeziku
12. samovrednovati svoj rad i unaprjeđivati svoje poučavanje i vrednovanje
13. kontinuirano planirati razvoj svog profesionalnog identiteta kao nastavnika
14. pridonositi zajednici nastavnika kontinuirano posvećenih poboljšanju kvalitete poučavanja

Organizacija i trajanje

- Program se sastoji od 365 sati nastave i 535 sati samostalnog rada kroz dvije godine:
 - 365 h kontaktna nastava — predavanja, mentorski rad i rasprave uživo
 - 220 h moderirane online diskusije i oblici projektne učenja
 - 315 h samostalni rad polaznika
- Program se izvodi na Filozofskom fakultetu u Zagrebu prema zadanom redoslijedu modula (1–5). Postoji mogućnost posebnog upisivanja pojedinog modula. Polaznik koji završi sve module stječe potvrdu o završenom programu NASTAVIS. Program traje dvije godine s mogućnošću otvaranja nove skupine svake akademske godine (maksimalno trajanje: tri godine).

Moduli

- 1. Kompetencijski pristup planiranju visokoškolske nastave (4 ECTS),*
- 2. Učenje/poučavanje usmjereno na studente (10 ECTS),*
- 3. Vrednovanje u visokoškolskoj nastavi (6 ECTS),*
- 4. Učinkovita komunikacija i vođenje u visokoškolskom okruženju (6 ECTS),*
- 5. Profesionalni identitet i kultura kvalitete u akademskoj zajednici (4 ECTS).*

Znate svoju struku. NASTAVIS Vam pomaže da je izvrsno predajete.

Visoko obrazovanje mijenja se brže nego ikad — studenti su drukčiji, očekivanja su viša, alati se mijenjaju. NASTAVIS nije tečaj, to je prostor za promišljanje vlastite prakse uz praktične alate, suvremene metode i zajednicu kolega iz različitih disciplina koji aktivno oblikuju visoko obrazovanje u Hrvatskoj.

Pridružite se onima koji ne čekaju da se obrazovanje promijeni — nego ga mijenjaju.

Upitnik o interesu za program
NASTAVIS

Hvala!